

**Hallituksen esitys Eduskunnalle ajoneuvojen katsastustehtävien
toimilupiin liittyväksi lainsäädännöksi**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki ajoneuvojen katsastustehtävien toimiluvista, mikä mahdollistaisi kilpailun avaamisen ajoneuvojen katsastustoimintaan. Liikenneturvalisuussyistä katsastusten suorittaminen edellyttäisi toimiluvan saamista. Toimiluvan myöntäisi liikenneministeriö. Luvan myöntäminen edellyttäisi muun muassa sitä, että hakija pystyy asiantuntevasti ja luotettavasti hoitamaan sekä henkilö-, paketti- ja kuorma-autojen että niiden perävaunujen katsastukset. Lisäksi edellytettäisiin, että hakija on kaupallisesti, taloudellisesti ja muutoin riippumaton ajoneuvojen kauppaa, korjaamotoimintaa, polttoainekauppaa ja muita vastaavia toimintoja harjoittavista. Toimintaa valvoisivat liikenneministeriö ja ajoneuvohallinto. Toimiluvan myöntäjällä olisi oikeus peruuttaa toimilupa, jos toimiluvan myöntämisen edellytykset eivät enää toteutuisi tai hakija muutoin toiminnassaan laiminlöisi liikenneturvallisuuden huomioon ottamisen.

Esitys liittyy katsastustehtäviä nykyisin hoitavan Autorekisterikeskuksen liikelaitostumi-

seen, joka on tapahtunut vuoden 1993 alusta. Esityksen vaikutuksesta osa ajoneuvojen katsastustehtävistä todennäköisesti siirtyisi Autorekisterikeskuksen kanssa kilpailevien organisaatioiden hoidettaviksi.

Kilpailun avautumiseen liittyen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi myös tarvittavat muutokset Autorekisterikeskuksesta annettuun lakiin. Lisäksi ehdotetaan, että nykyisin Autorekisterikeskuksen osana oleva ajoneuvohallinnon yksikkö irrotetaan itsenäiseksi kilpailua valvovaksi elimeksi, ajoneuvohallinnoksi, josta säädettäisiin oma lakinsa. Ajoneuvohallinto hoitaisi myös muut sillä tällä hetkellä olevat viranomaistehtävät.

Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan vuoden 1994 alusta. Ajoneuvojen katsastustehtävien toimiluvista ehdotetussa laissa tarkoitettuja toimilupia myönnettäisiin kuitenkin vuonna 1994 toimipaikkojen perustamiseen vain sellaisiin kuntiin, joiden etäisyys lähimmästä Autorekisterikeskuksen vakinaisesta katsastustoimipaikasta on vähintään 30 kilometriä.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

1.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

Ajoneuvojen katsastustoiminta on aloitettu Suomessa vuonna 1922. Katsastustehtäviä harjoitettiin liikenneministeriön valvonnassa sporttelijärjestelmänä vuoteen 1968, jolloin katsastustoimi liitettiin osaksi kaksi vuotta aikaisemmin perustettua Autorekisterikeskusta.

Ajoneuvojen katsastusvelvoite on säädetty tieliikennelain 84 §:n 1 momentissa (818/89), jonka mukaan ajoneuvon käyttö liikenteessä on kielletty, jollei sitä ole katsastettu. Asetuksella voidaan säätää poikkeuksia katsastusvelvollisuudesta.

Autorekisterikeskuksesta annetun lain (988/92) 2 §:n mukaan lailla perustettu liikelaitos tuottaa muun muassa ajoneuvojen katsastuspalveluja. Ajoneuvojen katsastusvelvollisuus

on tarkemmin säädelty ajoneuvojen katsastuksesta annetussa asetuksessa (1702/92). Säädösten mukaan katsastuspalvelujen ainoat tuottajat ovat Autorekisterikeskuksen katsastustoimipaikat.

Hallinnonalan viranomaistehtävistä vastaa ajoneuvohallinnon yksikkö, joka toimii osana Autorekisterikeskusta.

Vuonna 1992 Autorekisterikeskus suoritti noin 2 miljoonaa katsastusta, joista kannettiin omakustannusperiaatteella maksuja noin 204 miljoonaa markkaa. Henkilö- ja pakettiautojen vuosikatsastuksia suoritettiin noin 1,5 miljoonaa kappaletta. Muita merkittäviä liikenneturvallisuuteen liittyviä tehtäviä olivat liikenteenvalvontaan osallistuminen poliisin kanssa (1 100 työpäivää), liikennetarvikkeiden kaupasta, asennuksesta ja korjauksesta annetun lain (570/78) mukaiset tarkastukset (86 työpäivää) ja kuolemaan johtaneiden liikenneonnettomuuksien tutkijalautakuntatehtäviin osallistuminen (460 työpäivää vuonna 1991).

Katsastustoimipaikat ottavat vuosittain vastaan noin 95 000 kuljettajantutkintoa, minkä tehtäväalueen kautta vaikutetaan merkittävästi liikenneturvallisuuteen.

Autorekisterikeskuksen organisaatio kattaa koko maan. Toimipaikkoja on 77 kappaletta, joilla on henkilökuntaa katsastusta ja siihen liittyviä tehtäviä varten noin 1 000 henkilöä.

Autorekisterikeskus on käyttänyt eräissä katsastukseen liittyvissä tehtävissä alihankkijana korjaamoalaa. Valtuuden saaneet korjaamot ovat suorittaneet raskaiden ajoneuvojen jarrutarkastuksia sekä taksiautojen taksamittareiden sinetöintejä. Pakokaasupäästöjen tarkastus, joka on aloitettu vuoden 1993 alusta, on myös mahdollista suorittaa korjaamossa, samoin kuin paineilmajarrujen yhteensovittamisen ja perävaunun vetokytkimen tarkastus.

1.2. Kansainvälinen kehitys ja ulkomaiden lainsäädäntö

Lähes kaikissa autoistuneissa maissa ajoneuvot katsastetaan säännöllisesti. Toiminnan organisointi vaihtelee. Suomessa katsastustoimipaikan toimenkuva on laajempi kuin ilmeisesti missään muussa maassa. Meillä katsastustoimipaikka hoitaa ajoneuvojen katsastukset, kuljettajantutkintojen vastaanoton sekä osan ajoneuvojen rekisteröintitehtävistä. Useissa muissa maissa katsastustoimipaikka hoitaa vain ajo-

neuvon teknisen tarkastuksen. Käytännössä meillä omaksuttu työnjako on osoittautunut onnistuneeksi ratkaisuksi, millä on turvattu muun muassa katsastuksen ja kuljettajantutkintojen tietojen saanti tosiaikaisesti ajoneuvoja ajokorttirekisteriin.

Ruotsissa katsastustoiminnan hoitaa valtiotodennemmistöinen osakeyhtiö. Katsastuksessa hylättyjen henkilö- ja pakettiautojen jälkitarkastukset voi nykyisin hyväksyttää myös valtuutetuilla korjaamoilla.

Moottoriajoneuvojen ja niiden perävaunujen katsastusta koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä annettu Euroopan yhteisöjen neuvoston direktiivi (77/143/ETY), sellaisena kuin se on myöhemmin muutettuna direktiiveillä 88/449/ETY, 91/225/ETY ja 91/328/ETY, määrittää ajoneuvojen katsastuksen pakolliseksi sekä katsastustiheyden minimitaso. Minimitason mukaan ensimmäinen katsastus on suoritettava viimeistään neljän vuoden kuluessa auton käyttöönotosta ja sen jälkeen auto on katsastettava joka toinen vuosi. Niissä maissa, joissa katsastusjärjestelmä on jo olemassa, minimitaso on saavutettava viimeistään vuonna 1994. Muissa maissa siihen on päästävä viimeistään vuonna 1998. Suomessa ja Ruotsissa on liikenneturvallisuuksien katsottu edellyttävän direktiivin minimitasoa useampaa katsastusta vanhoille autoille. Uusien autojen ensimmäinen ja toinen katsastus Suomessa suoritetaan direktiivin aikataulun mukaisesti.

Lisäksi on valmisteltu eurooppalainen standardiluonnos (EN/20.6.1991, tarkastuksia suorittavien laitosten toiminnan yleiset vaatimukset), joka määrittelee muun muassa tarkastuksia (katsastuksia) suorittavien organisaatioiden yleiset riippumattomuusvaatimukset. Luonnos merkitsee mahdollisesti toteutuessaan sitä, että maat, joissa ajoneuvojen katsastus suoritetaan korjaamoissa, joutuvat organisoimaan katsastustoiminnan uudelleen. Tämä esitys on laadittu siten, että siinä on otettu huomioon myös mainitun standardiluonnoksen katsastustoiminnan harjoittajalta edellyttämät riippumattomuusvaatimukset.

2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

2.1. Tavoitteet ja keinot niiden saavuttamiseksi

Autorekisterikeskuksen liikelaitostamisella

on pyritty laitoksen palvelukyvyyn parantamiseen ja taloudellisen tehokkuuden kohottamiseen. Monopoliasemassa oleva laitos ei kuitenkaan välttämättä yllä siihen tavoitetasoon, jota kilpailutilanteessa olevalta yritykseltä tai laitokselta voidaan odottaa. Esityksellä pyritäänkin tilanteeseen, jossa aikaisemmin monopoliasemassa toiminut valtion virasto toimisi liikelaitoksena kilpailluilla markkinoilla.

Ajoneuvojen katsastustoiminnan keskeiset yhteiskunnalliset tavoitteet ovat liikenneturvallisuuden parantaminen, ajoneuvokaluston taloudellisen käyttöön pidentäminen ja ympäristön suojeluun vaikuttaminen. Asiakkaan kannalta on erityisen tärkeätä myös se, että hän voi luottaa saavansa puolueettoman ja asiantuntevan palvelun miltä tahansa katsastuspalvelua tarjoavalta yhteisöltä. Näiden päämäärien toteuttaminen on otettava huomioon kilpailua avattaessa. Mainittujen tavoitteiden kannalta merkityksellistä on se, millä edellytyksillä toimiluvan voi saada, miten toimintaa valvotaan ja missä tilanteissa toimilupa on peruutettava.

Esityksellä pyritään ensisijaisesti ajoneuvojen katsastustehtävien palvelutason parantamiseen ja taloudelliseen tehokkuuteen. Samalla pyritään varmistamaan katsastustoiminnan yhteiskunnallisten tavoitteiden toteutuminen.

Irrottamalla ajoneuvohallinto Autorekisterikeskuksesta pyritään takaamaan kilpailun valvonnan puolueettomuus.

2.2. Keskeiset ehdotukset

Kilpailu

Viraston muuttaminen liikelaitokseksi edellyttää yleensä myös kilpailun avaamista viraston toimialalle. Kilpailun avaaminen on hoidettava siten, että sekä liikelaitoksella että mahdollisilla kilpailijoilla on sama kilpailuasema. Autorekisterikeskuksen taloudelliset edellytykset toimia kilpailutilanteessa on pyritty varmistamaan viraston liikelaitostamisen yhteydessä.

Taloudellisten lähtökohtien ohella kilpailun tasavertaisuusvaatimukset kohdistuvat liikenneturvallisuustavoitteiden ottamisessa huomioon sekä Autorekisterikeskuksen että sen kilpailijoiden toiminnassa.

Kilpailu tuo väistämättä eteen myös palvelun hinnalla kilpailun. Autorekisterikeskuksen toi-

mipaikoissa henkilöauton vuosikatsastuksen kustannus vaihtelee 40 markasta 140 markkaan. Siellä missä volyymit ovat suuret, ovat yksikkökustannukset pienimmät. Nykyään koko maassa on tasahinnoittelu eli jokaisesta katsastuksesta peritään koko maan keskimääräinen yksikkökustannus 100 markkaa. Toimiluvan hakijoilta ei ole tarkoitus edellyttää alueellista kattavuutta palvelujen tarjonnassa, minkä vuoksi myöskään Autorekisterikeskuksesta tai sen kilpailijoilta ei voida vaatia valtakunnallista tasahinnoittelua.

Kilpailu aloitettaisiin syrjäseuduilta. Kilpailu sallittaisiin vuoden 1994 alusta niissä kunnissa, joiden etäisyys lähimmästä Autorekisterikeskuksen vakinaisesta katsastustoimipaikasta on vähintään 30 kilometriä. Vuodesta 1995 toimilupia voitaisiin myöntää myös niille paikkakunnille, joilla nykyisin toimii Autorekisterikeskuksen katsastustoimipaikka, eli tällöin avattaisiin täysin vapaa kilpailu. Ennen kilpailun sallimista Autorekisterikeskus toimii liikelaitoksena, jonka suoritteiden hinnat tai niiden määräytymisperusteet vahvistaa valtioneuvosto.

Autorekisterikeskukselle varataan kohtuullinen aika varautua kilpailuun. Tämä on tarpeen, jotta organisaatioissa työskentelevät saadaan valmennetuksi toimimaan kilpailutilanteen edellyttämällä tavalla. Kilpailu tulee todennäköisesti edellyttämään Autorekisterikeskuksen henkilöstömäärän supistamista. Jotta tämä voitaisiin mahdollisuuksien mukaan hoitaa ilman irtisanomisia, tulee siirtymäajan kilpailutilanteeseen olla riittävä. Kokemukset eräistä muista valtion yksiköistä osoittavat, että siirtymiselle virastomuotoisesta toiminnasta avoimeen kilpailuun on varattava henkilöstönkin kannalta riittävä sopeutumisaika. Viranomais tehtäviä nykyisin hoitava Autorekisterikeskuksen ajoneuvohallinnon yksikkö erotettaisiin liikelaitoksesta vuoden 1994 alusta ja siitä muodostettaisiin suoraan liikenneministeriön alainen yksikkö, ajoneuvohallinto.

Toimilupa

Liikenneturvallisuustavoitteiden vuoksi ajoneuvojen katsastustoiminnan aloittamista ei voida jättää toiminnan harjoittajan omaan harkintaan eli esimerkiksi ilmoitusvelvollisuuden varaan. Pelkän ilmoitusvelvollisuuden varasta toimintaa ei näissä tapauksissa voida

käytännössä valvoa. Koska kysymys on merkittävästä yhteiskunnallisesta palvelutoiminnasta, esityksessä ehdotetaan ajoneuvojen katsastus asetettavaksi toimitiluvan alaiseksi toiminnaksi. Lupahakemusta käsitellessään lupaviranomainen harkitsisi muun muassa sen, täytyvätkö liikenneturvallisuustavoitteen kannalta keskeiset edellytykset. Luvan myöntämistä harkittaessa ei sen sijaan otettaisi kantaa luvan tarpeellisuuteen. Lupa annettaisiin jokaiselle hakijalle, joka täyttää laissa säädetty vaatimukset. Autorekisterikeskus harjoittaisi katsastustoimintaa ilman toimitilupaa Autorekisterikeskuksesta annetun lain 2 §:n perusteella.

Toimitiluvan myöntämisen edellytyksenä olisi muun muassa, että hakija esittää suunnitelman, jolla se varmistaa toiminnan riittävän korkean laadun ja asiakkaiden yhdenvertaisen kohtelun (*laatukäsikirja*). Asiakkaiden kuluttajansuojan ja toiminnan kaikinpuolisen puolueettomuuden turvaamiseksi ehdotetaan, että hakija ja hänen palveluksessaan oleva ei saa olla kaupallisesti, taloudellisesti tai muutoin riippuvuussuhteessa ajoneuvojen, niiden osien tai varusteiden valmistusta, maahantuontia, kauppaa tai muuta vastaavaa toimintaa harjoittavaan yhteisöön tai niiden muodostamaan järjestöön.

Ajoneuvojen katsastus on toimintaa, jossa täydellisen riippumattomuuden vaatimus on erityisen tärkeää. Katsastusten hoitaminen esimerkiksi nykyisissä korjaamoissa saattaisi johtaa siihen, että katsastuksen hyväksymisen edellytyksenä kuluttaja joutuisi maksamaan ylimääräisistä korjaustoimenpiteistä. Korjaamon työtilanne saattaisi vaikuttaa korjausten laajuuteen ja asiakkaan katsastuksesta maksama hinta voisi täten nousta. Asiakkaan kannalta on välttämätöntä, ettei katsastuksen suorittajalla ole mitään sellaisia sidoksia muuhun autoalan liiketoimintaan, jotka voisivat saattaa toiminnan harjoittajan puolueettomuuden kyseenalaiseksi.

Jotta riittävä tekninen asiantuntemus ja amatillisesti vakava suhtautuminen katsastustoimintaan taattaisiin, hakijalta edellytetään valmiuksia kaikkien autojen vuosikatsastuksiin ja muihin ajoneuvon kuntoa koskeviin katsastuksiin. Tavoitteena on, että kuluttaja voisi saada jokaiselta toiminnan harjoittajalta valtaosan katsastuspalveluista. Tällä pyritään paitsi pitämään yllä kuluttajien luottamusta katsastustoimintaan myös estämään tilanne, jossa luvan haltija keskittyisi vain teknisesti helpoiimpiin ja

taloudellisesti tuottoisimpiin palveluihin. Viimeksi mainitun toiminnan mahdollistaminen johtaisi helposti siihen, että liikenneturvallisuustavoitteet unohtuvat pelkän taloudellisen edun tavoittelun tieltä.

Toimitiluvan myöntäisi liikenneministeriö ja lupa olisi katsastustoimipaikkakohtainen.

Valvonta

Toiminnan valvonnasta vastaisi alusta alkaen ajoneuvohallinto. Se huolehtisi toiminnalle asetettujen liikenneturvallisuus- ja ympäristönsuojelutavoitteiden toteutumisesta suorittamalla toiminnan aloittamista edeltävän tarkastuksen ja muuta kenttävalvontaa sekä edellyttämällä katsastustoimipaikoilta säännöllistä raportointia. Riittävän kenttävalvonnan suorittaminen on välttämätöntä, koska saattaisi ilmetä tilanteita, joissa auto hyväksyttäisiin, vaikka se ei täyttäisikään määräyksiä. Tätä vaaraa voi pitää hyvin ilmeisenä, koska tällaisessa tilanteessa taloudellinen intressi on sekä asiakkaalla että katsastuksen suorittajalla. Edellinen säästyisi auton mahdollisilta korjauskuluilta. Jälkimmäinen saisi puolestaan luotua ehkä pitkäaikaisemman asiakassuhteen. Häviäjänä olisi liikenneturvallisuus.

Toimitiluvan myöntäjän olisi peruutettava toimitilupa, jos luvan haltija on asetettu konkurssiin tai liiketoimintakieltoon. Toimitiluvan haltijalle voitaisiin antaa varoitus tai toimitilupa voitaisiin harkinnan mukaan peruuttaa, jos esimerkiksi katsastuksessa hyväksyttäisiin määräystenvastaisia ajoneuvoja tai toiminnan harjoittajan katsastusten hyväksymistaso merkittävästi poikkeaisi valtakunnallisesta keskiarvosta.

3. Esityksen hallinnolliset ja taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei ole hallinnollisia vaikutuksia eikä muita taloudellisia vaikutuksia valtion talouteen kuin että Autorekisterikeskukselle ei voitane kilpailuun siirtymisvaiheen aikana asettaa tuloutusvaatimusta.

Taloudelliset seuraamukset liikelaitoksen sisällä jäävät riippumaan kilpailun mukanaan tuomasta tilanteesta.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu liikenneministeriön helmikuussa 1992 asettamassa työryhmässä, jossa liikenneministeriön ohella ovat olleet edustettuina valtiovarainministeriö, Autorekisterikeskus sekä Autorekisterikeskuksen henkilöstöjärjestöt. Esityksestä on valmisteluvaiheessa pyydetty lausunto valtiovarainministeriöltä, sisäasiainministeriön poliisiosastolta, oikeusministeriöltä, Autorekisterikeskukselta, Kilpailuvirastolta, kuluttaja-asiamiehen toimistolta,

tietosuojavalvuttetun toimistolta, teknilliseltä tarkastuskeskukselta, Autoalan Keskusliitto ry:ltä, Autotuojat ry:ltä, Liikenneturvalta, Suomen Kuorma-autoliitto ry:ltä, Suomen Taksi-liitto ry:ltä, Liikennevakuutusyhdistykseltä sekä Autorekisterikeskuksen henkilöstöjärjestöiltä. Lisäksi lausunnon on antanut Öljyalan Keskusliitto ry.

Lausunnoissa puollettiin ehdotettua muutosta. Lausunnoissa esitetyt yksityiskohtia koskevat huomautukset on pyritty ottamaan huomioon esitystä valmisteltaessa.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Laki ajoneuvojen katsastustehtävien toimitiluvista

1 §. *Lain tarkoitus ja soveltamisala.* Lain tarkoituksena on ajoneuvojen katsastustoiminnan avulla edistää liikenneturvallisuutta ja vähentää ajoneuvojen aiheuttamia ympäristöhaittoja. Tällä korostetaan katsastustoiminnan yhteiskunnallisia tavoitteita. Yhteiskunnan kannalta kilpailun avaamisella ajoneuvojen katsastustehtäviin ei ole tarkoitus edistää minkään hakijan liiketoiminnallisia tavoitteita, vaan varmistaa liikenneturvallisuus- ja ympäristötavoitteiden toteutuminen tehostettaessa koko toimialan taloudellisuutta ja palvelevuutta. Lakia sovelletaan sekä niihin, jotka hakevat toimitilua ajoneuvojen katsastustehtäviin, että niihin, jotka ovat saaneet toimitiluvan ja harjoittavat sen nojalla ajoneuvojen katsastustoimintaa. Lakia sovelletaan tietyiltä osiltaan myös Autorekisterikeskukseen. Laitos harjoittaa katsastustoimintaa Autorekisterikeskuksesta annetun lain nojalla, joten siltä ei edellytetä toimitiluvan hakemista.

Autorekisterikeskuksen osalta viitataan sitä koskevan lakiehdotuksen 3 §:ään.

2 §. *Toimitiluvan alaiset tehtävät.* Toimitilupa tarvitaan ajoneuvojen katsastuksiin ja niihin liittyviin tehtäviin. Katsastustehtävät on tarkemmin määritelty ajoneuvojen katsastuksesta annetussa asetuksessa. Toiminnan harjoittaja voisi toimitiluvan ulkopuolella tarjota myös muita palveluja, joiden tulee kuitenkin olla

sellaisia, etteivät ne vaaranna toiminnan harjoittajan 5 §:ssä tarkoitettua riippumattomuutta.

Toimitiluvan alaista on myös katsastustietojen syöttö ajoneuvorekisteriin. Syötettävät tiedot muodostuvat tieliikenteen tietojärjestelmästä annetun lain (819/89) 5 §:ssä ja ajoneuvojen rekisteröinnistä annetun asetuksen (1703/92) 2 luvussa mainituista tiedoista. Tietojen syöttö koskee vain tehtäviin liittyviä tietoja. Toimitiluvan saadakseen hakijan on kyettävä hoitamaan sekä varsinaiset katsastustehtävät että tietojen syöttö ajoneuvorekisteriin.

Se, miten hakija aikoo hoitaa tietojen syötötehtävät, on ehdotuksen 7 §:n mukaan selvitettävä ennen toimitiluvan myöntämistä.

Tehtäviin liittyviä katsastustietoja voidaan syöttää ensinnäkin siten, että toimitiluvan haltija lähettää asianmukaiset tiedot sisältävän kirjallisen ilmoituksen Autorekisterikeskukselle tai muulle toimitiluvan haltijalle, joka siirtää tai tallettaa tiedot tieliikenteen tietojärjestelmään.

Toimitiluvan haltija voi myös siirtää tieliikenteen tietojärjestelmästä annetun lain 9 §:n 4 momentissa mainitulla tavalla tiedot teknisen käyttöyhteyden avulla tieliikenteen tietojärjestelmään. Tältä osin katsastustehtävien toimitilupa on samalla tietojen siirtämistä koskeva lupa. Tietojen siirtämisen tulee kuitenkin tapahtua liikenneministeriön ja ajoneuvohallinnon määräysten mukaisesti ja, koska siirtäminen ei merkitse suorakäyttöistä tallettamista, se tapahtuu käytännössä välivaraston kautta samalla tavoin kuin ajoneuvojen suorarekisteröinnissä.

Kolmantena vaihtoehtona tietojen syötön hoitamisessa on tehtäviin liittyvien katsastustietojen tallettaminen tieliikenteen tietojärjestelmään suorakäyttöisesti. Tällöin tiedot siirtyvät suoraan tietokantaan ilman välivarastointia. Tällainen tietojen syöttö edellyttää kuitenkin tieliikenteen tietojärjestelmästä annetun lain 9 §:n 4 momentin mukaan erillistä lupaa tietojärjestelmän pitäjänä olevalta ajoneuvohallinnon yksiköltä.

Katsastustehtävissä tarvittavien tietojen saamiseen tieliikenteen tietojärjestelmästä ei vaadita mitään erillistä lupaa. Tieliikenteen tietojärjestelmästä annetun lain 11 §:n 1 momentin 4 kohta, 13 §:n 2 kohta, 15 §:n 1 momentin 6 kohta ja 16 §:n 2 momentin 2 kohta oikeuttavat toimiluvan saaneen katsastuksen suorittajan saamaan tarvitsemiaan tietoja. Toimiluvan haltijan tulee kuitenkin huolehtia sekä tietojen saannin että syötön osalta asianmukaisesta tietosuojasta, kuten 3 §:n 1 momentissa todetaan. Ajoneuvohallinnon yksikkö valvoo tämän noudattamista tieliikenteen tietojärjestelmästä annetun lain 19 a §:n mukaisesti.

Katsastustehtävistä tyyppikatsastukset ja EY-tyyppihyväksymiset on kuitenkin tarkoitus pitää viranomais tehtävinä, jotka hoitaa ajoneuvohallinto. Tämän vuoksi 2 momentissa suljetaisiin nämä tehtävät toimiluvan myöntämismahdollisuuden ulkopuolelle.

Ajoneuvojen katsastuksia ja niihin liittyviä tehtäviä koskevien alihankintapalvelujen hankkimisen mahdollistamiseksi 3 momentissa annetaan mahdollisuus säätää asetuksella, että näiden tehtävien vähäisiä osia voi suorittaa myös muu kuin toimiluvan saanut yhteisö. Kyseeseen tulevat lähinnä tehtävät, joissa Autorekisterikeskus on tähän asti käyttänyt alihankkijana korjaamoalaa. Lisäksi voitaisiin pakokaasupäästöjen sekä paineilmajarrujen yhteensovittamisen ja perävaunun vetokytkimen tarkastuksia edelleen hoitaa myös muualla kuin katsastustehtävien toimiluvan saaneessa yhteisössä ja Autorekisterikeskuksessa.

3 §. *Toimiluvan myöntämisen yleiset edellytykset.* Toimiluvan myöntämisessä ei ole tarkoitus noudattaa tarveharkintaa. Jokainen hakija, joka täyttää tässä laissa säädetyt edellytykset, saa toimiluvan.

Toimiluvan myöntämisen yleisenä edellytyksenä on ensinnäkin, että hakija on luotettava, asiantunteva, vakavarainen ja riippumaton. Edellytyksistä, joilla toimiluvan hakijaa voidaan pitää luotettavana ja riippumattomana,

säädettäisiin tarkemmin 4 ja 5 §:ssä. Asiantuntevuutta koskeva vaatimus tarkoittaa käytännössä sitä, että vastuunalaisen henkilön tulee olla vähintään teknillisen koulun autoalan teknikkotutkinnon suorittanut, minkä lisäksi hänellä tulee olla riittävä käytännön kokemus katsastus- tai muista teknisistä tarkastustehtävistä.

Vakavaraisuusvaatimuksen etukäteisvalvonta rajoittunee käytännössä siihen, että henkilöyhtiön vastuunalainen yhtiömies osoittaa hallitsevansa itseään ja omaisuuttaan. Hakijalta voidaan myös edellyttää selvitys yhteisön varallisuusrakenteesta toimintaa aloitettaessa.

Hakijan on myös pystyttävä varmistamaan toiminnan riittävän korkea laatu ja asiakkaiden yhdenvertainen kohtelu. Tällä vaatimuksella ei ole tarkoitus rajoittaa kilpailua, vaan sillä pyritään varmistamaan välttämättömien liikenneturvallisuusvaatimusten ottaminen huomioon liiketoiminnassa. Käytännössä työn laadun varmistus on osoitettava laatuksikirjalla, joka täyttää laadunvarmistuksen yleisesti hyväksytyt periaatteet. Laatuksikirjalla hakija osoittaa tuntevansa katsastustoiminnan sisällön, hyväksymiskriteerit, perusteet asiakkaalta edellytettävistä korjaustoimenpiteistä sekä katsastuksen hylkäysperusteet. Asiakkaiden yhdenvertaisen kohtelun hakija osoittaa laatuksikirjaan sisällytettävällä yksityiskohtaisella koulutus suunnitelmalla ja selvittämällä, miten asiakkaalta tuleva palaute käsitellään organisaatiossa ja miten toiminnan sisäinen tarkastus on aiottu järjestää.

Hakijan on lisäksi pystyttävä huolehtimaan asianmukaisesta tietosuojasta. Hakijan tulee käytännössä esittää suunnitelma siitä, miten se aikoo hoitaa tietojen syöttötehtävät tieliikenteen tietojärjestelmään ja miten se tulee hankkimaan sieltä tarvitsemiaan tietoja, sekä siitä, miten näiden tietoyhteyksien turvaaminen järjestettäisiin luotettavalla ja asianmukaisella tavalla. Suunnitelmasta tulisi lisäksi käydä ilmi, miten yksityisyyden suojauksesta tultaisiin tässä yhteydessä asianmukaisesti huolehtimaan.

Pykälän 2 momentissa säädetään, ettei toimilupaa myönnetä, jos hakemuksesta tai olosuhteista muuten käy ilmi, että hakemukseen liittyvät järjestelyt on tehty toimiluvan edellytyksistä annettujen säännösten kiertämiseksi. Tällä pyritään estämään esimerkiksi bulvaanien käyttö hakijan riippumattomuutta koskevien säännösten kiertämiseksi.

4 §. *Hakijan luotettavuuden arviointi.* Pykä-

lässä täsmennetään toimiluvan myöntämisen yleisenä edellytyksenä olevaa luotettavuusvaatimusta. Pykälän mukaan toimiluvan hakijaa voidaan pitää luotettavana, jollei toimiluvan hakija, toiminnasta vastaava henkilö, katsastavaan henkilöstöön kuuluva tai yhtiömuodossa toimivan hakijan hallituksen tai hallintoneuvoston jäsen tai varajäsen, toimitusjohtaja, vastuunalainen yhtiömies taikka muussa näihin rinnastettavassa asemassa oleva ole syyllistynyt tiettyihin rikoksiin.

Katsastustehtävien liikenneturvallisuusluonne edellyttää katsastustehtävissä työskenteleviltä normaalia tiukempaa nuhteettomuutta liikenne-rikkomusten suhteen. Ei voida esimerkiksi hyväksyä sitä, että rattijuopumukseen syyllistynyt henkilö toimisi ajoneuvojen katsastustehtävissä. Tämän vuoksi pykälässä säädetään, ettei toimiluvan hakijana taikka toiminnasta vastuunalaisena tai katsastavana henkilönä voi toimia sellainen, joka on viiden edellisen vuoden aikana tuomittu tieliikennelain 75 §:ssä tarkoitettusta rikoksesta tai rikoksesta, josta on seurannut vankeustuomio. Tieliikennelain 75 §:ssä mainittuja rikoksia ovat rattijuopumus, törkeä rattijuopumus, huumaantuneena ajaminen ja törkeä liikenteen vaarantaminen.

Toimiluvan hakijan, katsastustoiminnasta vastuunalaisen henkilön sekä katsastavaan henkilöstöön kuuluvan edellytykseksi säädetään myös se, ettei mainittua henkilöä ole viimeisen vuoden aikana tuomittu kolmesti tai useammin sellaisesta liikenne- tai ajoneuvoturvallisuutta koskevien säännösten ja määräysten rikkomisesta, josta on seurannut sakkorangaistus. Sen lisäksi, että normaalia tiukempaa nuhteettomuutta vaaditaan toimiluvan hakijalta, katsastustoiminnasta vastuunalaiselta henkilöltä sekä katsastustehtävissä toimivilta henkilöiltä, vaaditaan tällaista myös yhtiömuodossa toimivan hakijan määräytyiltä johtohenkilöiltä sekä muussa näihin rinnastettavassa asemassa olevilta henkilöiltä. Myöskään heidän osaltaan ei voida hyväksyä, että he saisivat toimia liikenneturvallisuustehtävissä toimivan yhteisön johtotehtävissä, jos ovat syyllistyneet sanotunlaisiin rikoksiin.

Määräaikoja on tulkittava siten, että viiden vuoden ja yhden vuoden määräaika mitataan tarkasteluhetkestä taaksepäin.

Mikäli tarkasteluajanjaksona on tapahtunut edellä tarkoitettuja rikoksia tai rikkomuksia säädetty määrä, ei edellytyksiä katsastustehtävissä työskentelylle ole. Vastaavanlaiset kritee-

rit ovat olleet käytössä myös Autorekisterikeskuksessa silloin, kun katsastustehtävien suorittaminen oli sen yksinoikeus. Lähtökohtana on se, ettei henkilö, joka osoittaa piittaamattomuutta liikenne- tai muita säännöksiä kohtaan, voi nauttia myöskään sellaista riittävää luottamusta, jota katsastustehtävien hoitaminen edellyttää.

Jos katsastustoiminnasta vastuunalainen henkilö tai katsastustehtävissä toimiva henkilö syyllistyy toimiluvan voimassaoloaikana pykälässä mainittuihin rikoksiin, työnantajalla eli toimiluvan haltijalla on pääsääntöisesti katsottava olevan työsopimuslain (320/70) 43 §:n mukainen oikeus purkaa työsopimus tärkeän syyn vuoksi. Työnantajalta ei voida kohtuuden mukaan vaatia sopimussuhteen jatkamista, koska työntekijän syyllistyminen mainittuihin rikoksiin merkitsee toimiluvan myöntämisen yleisissä edellytyksissä olevaa puutetta, joka johtaa jäljempänä 15 §:n kohdalla mainitun mukaisesti toimiluvan peruuttamiseen, jollei puutetta korjata. Kaikissa tapauksissa työnantajalla on katsottava olevan vähintään työsopimuslain 37 §:n mukainen erityisen painava syy työsopimuksen irtisanomiseen.

5 §. *Hakijan riippumattomuuden arviointi.* Pykälällä täsmennetään hakijaa koskevia riippumattomuusvaatimuksia. Toimiluvan hakijaa voidaan pitää riippumattomana, jollei hakija tai hänen palveluksessaan oleva ole riippuvuus-suhteessa tiettyihin tahoihin. Riippuvuus-suhte voi olla esimerkiksi kaupallinen tai taloudellinen riippuvuus-suhte seuraaviin ajoneuvoalaan suoraan tai välillisesti vaikuttaviin liiketoimintoihin: ajoneuvojen tai niiden osien tai varusteiden valmistus, maahantuonti, kauppa, suunnittelu, markkinointi, korjaus tai huolto, polttoainekauppa, liikenne- tai autovakuutustoiminta, luvanvarainen liikenne taikka muu vastaava toiminta.

Ajoneuvojen katsastus on toimintaa, jossa toiminnan harjoittajan täydellisen riippumattomuuden vaatimus on erityisen tärkeää. Lähtökohtana on se, että katsastustoiminta on lakisääteinen tehtävä, jota suoritetaan liikenneturvallisuuden edistämiseksi. Yhteiskunnan kannalta ei ole merkitystä sillä, suorittaako katsastuksen julkinen yhteisö vai yksityinen. Pääasia on, että yksittäisen katsastuksen lopputulokseen eivät vaikuta mitkään muut seikat kuin ajoneuvon kunto ja määräystenmukaisuus. Toiminta on järjestettävä siten, ettei voi syntyä edes ajateltavissa olevaa vaaraa siitä, että muut

kuin mainitut seikat otetaan huomioon katsastuksen lopputulosta päätettäessä. Tämän vuoksi hakemuksen hyväksymisen edellytyksenä on, ettei hakijalla ole mitään riippuvuuksia autoalan muuhun liiketoimintaan.

Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, etteivät esimerkiksi autojen korjaamo- tai huoltotoimintaa harjoittavat yhteisöt voi saada toimilupa ajoneuvojen katsastustoimintaan. Katsastusten hoitaminen korjaamoissa saattaisi johtaa siihen, että katsastuksen hyväksymisen edellytyksenä kuluttaja joutuisi maksamaan ylimääräisistä korjaustoimenpiteistä. Korjaamon työtilanne saattaisi vaikuttaa katsastuksen yhteydessä todettujen korjaustarpeiden laajuuteen ja katsastuksen hinta voisi täten nousta todellista korkeammaksi. Taloudellisen laskusuhdanteen vuoksi nykyisissä korjaamoissa olisi tilaa ja laitteita hoitaa myös katsastustehtäviä. Tämä ei ole kuitenkaan peruste, jonka nojalla katsastustoiminnan riippumattomuus- ja objektiivisuusvaatimuksesta voitaisiin luopua. Asiakkaan kannalta on välttämätöntä, ettei katsastuksen suorittajalla ole mitään sellaisia sidoksia muuhun autoalan liiketoimintaan, jotka voisivat saattaa toiminnan harjoittajan objektiivisuuden kyseenalaiseksi. Tarkastustoiminnan lähtökohta on se, ettei tarkastuksia suorittava osapuoli korjaa tarkastuksessa todettuja puutteita.

Pykälän 2 momentissa säädetään edelleen, ettei luvan hakijalla saa olla edellä kuvatunlaista riippuvuutta autoalaan liittyvää liiketoimintaa harjoittavien yhteisöjen muodostamaan järjestöön. Riippumattomuuden vaatimus koskee sekä muodollista että tosiasiallista riippumattomuutta. Jos yhteisö ei täytä objektiivisuuden vaatimuksia, myöskään niiden muodostama järjestö ei täytä riippumattomuuden edellytyksiä.

6 §. *Toimiluvan laajuus.* Pykälässä säädetään, missä laajuudessa toimilupa myönnetään. Lupa voidaan myöntää hakemuksen mukaan suppeana tai kaikkia ajoneuvolajeja ja katsastuslajeja, tyyppikatsastusta ja EY-tyyppi hyväksymistä lukuun ottamatta, koskevana. Suppeampi vaihtoehto sisältää ajoneuvolajeista henkilö-, linja-, paketti- ja kuorma-autot sekä niiden perävauunut (M1-M3-, N1-N3- ja O1-O4-luokan ajoneuvot). Katsastuslajeista suppeampaan vaihtoehtoon sisältyvät vuosikatsastukset, pako-kaasutarkastukset ja muut ajoneuvojen kuntoa koskevat tarkastukset. Laajempi vaihtoehto sisältää näiden lisäksi ajoneuvolajeista erikoisau-

tot, moottoripyörät, mopot, traktorit ja moottorityökoneet sekä niiden perävauunut (L1-L5-, T- ja O1-O4-luokan ajoneuvot) ja katsastuslajeista maahantuontikatsastukset, rekisteröintikatsastukset, kytkentäkatsastukset sekä muut katsastukset.

Hakijalla tulee olla valmius suorittaa vähintään kaikkia suppeamman vaihtoehdon eli 6 §:n 1 kohdan katsastuksia ja tarkastuksia. Ei ole tarkoituksenmukaista mahdollistaa toiminnan harjoittamista kapeammalla tuotevalikolla kuin mitä esitys sisältää. Esimerkiksi pelkkä henkilöautojen vuosikatsastus johtaa helposti vain liiketaloudellisen voiton tavoitteluun liikenneturvallisuusvaatimusten kustannuksella.

7 §. *Toimiluvan hakeminen.* Pykälässä säädetään, mitä selvityksiä toimilupahakemukseen on liitettävä. Välttämättömiä selvityksiä ovat yhtiömuodossa toimivalta hakijalta kaupparekisteriote ja selvitys omistussuhteista, selvitys siitä, missä toimintaa ryhdytään harjoittamaan, miten hakija varmistaa toimintansa riittävän korkean laadun ja asiakkaiden yhdenvertaisen kohtelun, miten hakijan on tarkoitus toteuttaa yhteydet tieliikenteen tietojärjestelmään ja miten hakija tulee huolehtimaan asianmukaisesta tietosuojasta sekä miten toimitilat, laitteet, henkilöstö ja muut 4 §:ssä mainitut henkilöt täyttävät hakemuksen mukaisen toiminnan vaatimukset. Lisäksi liikenneministeriö voi harkintansa mukaan edellyttää muita hakemusta täydentäviä selvityksiä.

Nykyinen rikosrekisteriä ja ajokorttirekisteriä koskeva lainsäädäntö ei mahdollista rikosrekisterin tai ajokorttirekisterin otteen antamista toimiluvan hakijalle sen seikan selvittämiseksi, täyttääkö hakijan henkilöstö ja muut 4 §:ssä mainitut henkilöt pykälässä sanotut vaatimukset. Tällaisen lainsäädännön luomiseen ei ole myöskään tarvetta, koska liikenneministeriöllä ja ajoneuvohallinnolla on 16 §:n mukaan oikeus saada tietoja näistä rekistereistä toimiluvan myöntämistä koskevien asioiden käsittelyä varten. Näin ollen 4 §:n vaatimusten osalta hakijalta riittää, että hän esittää 7 §:n 5 kohdan selvityksessä vain riittävät yksilöintitiedot henkilöstöstään ja muista 4 §:ssä mainituista henkilöistä, minkä jälkeen lupaviranomainen tarvittaessa tarkistaa heidän rikos- ja ajokorttirekisteritietonsa. Palvelukseensa hakeutuvien henkilöiden osalta työnantajalla on lisäksi mahdollisuus pyytää työnhakijaa hankkimaan itseään koskeva ajokorttirekisterin ote tieliiken-

teen tietojärjestelmästä annetun lain 12 §:n 2 momentin nojalla kyseistä työnhakijaa koskevien ajokorttirekisterin tietojen varmistamiseksi.

8 §. *Toimiluvan myöntäminen.* Pykälän mukaan toimiluvan myöntää liikenneministeriö hakijalle, joka täyttää 3—5 §:ssä mainitut edellytykset ja esittää 7 §:ssä mainitut selvitykset. Valtionhallinnossa noudatettavan yleispyrkimyksen mukaan lupia koskevat asiat siirretään pois ministeriötasolta virastoihin. On kuitenkin tarkoituksenmukaista, että toiminnan alkuvaiheessa liikenneministeriö myöntää toimiluvat. Kun luvan myöntämisen peruslinjat ovat muotoutuneet ja Autorekisterikeskuksesta erotettavan ajoneuvohallinnon yksikön toiminta on vakiintunut, siirretään toimilupien myöntämisen ajoneuvohallinnolle.

Liikenneministeriö voi lisäksi harkintansa mukaan asettaa toimiluvan myöntämistä koskevassa päätöksessään lupaehtoja. Lupa voidaan esimerkiksi myöntää aluksi määräaikaisena. Toimilupa myönnetään katsastustoimipaikkakohtaisesti eli hakijan on haettava erillinen toimilupa jokaiselle toimipaikalleen. Jokaisen toimipaikan tulee tällöin myös täyttää toimiluvalle asetetut edellytykset.

9 §. *Toiminnan aloittaminen.* Katsastustoiminnan aloittaminen edellyttää sitä, että valvoa viranomaisen eli ajoneuvohallinto on hyväksynyt toimiluvan haltijan toimitilat, katsastuslaitteet, henkilökunnan ja muut olosuhteet toimiluvan ja asianmukaisen toiminnan vaatimusten mukaisiksi. Käytännössä ajoneuvohallinnon virkamies suorittaa katsastustoimipaikalla katselmuksen, jonka perusteella kyseiset seikat todetaan. Katselmus voidaan, luvan myöntäjän harkinnan mukaan, suorittaa ennen lupapäätöksen tekemistä tai sen jälkeen.

Toiminnan aloittaminen edellyttää ensinnäkin, että valvontaviranomainen toteaa katselmuksessa toimiluvan haltijan toimitilat pysyviksi ja toimintaan soveltuviksi sekä sellaisiksi, joissa katsastukset voidaan suorittaa asianmukaisesti säästä riippumatta. Säätila ei siis saa estää toimintaa, vaan sateesta tai pakkasesta huolimatta palveluja tulee voida tarjota. Tarkastusvälineistä osa, esimerkiksi jarrudynometri, voi sijaita myös kylmissä tiloissa, mutta niiden on tällöinkin toimittava moitteettomasti. Valvontaviranomaisen tulee myös hyväksyä toimiluvan haltijan katsastuslaitteet hakemuksen mukaiseen toimintaan soveltuviksi ennen toiminnan aloittamista.

Toiminnan aloittaminen edellyttää myös, että valvontaviranomainen toteaa hakijalla olevan riittävän pysyvän henkilökunnan hakeumuksen mukaisiin tehtäviin. Tällä edellytyksellä ei pyritä rajoittamaan kilpailua tai työvoiman liikkumista. Sen tarkoituksena on yksinomaan, että hakijalla on normaalitilanteen edellyttämä riittävä pysyvä henkilökunta, millä pyritään osaltaan takaamaan liikenneturvallisuuden edellyttämä katsastustehtävissä työskentelevien riittävä asiantuntemus ja asiakkaiden yhdenvertainen kohtelu. Edellytys ei myöskään estä ruuhkahuippujen tai vastaavien aikana käyttämästä pysyvän henkilökunnan lisäksi laissa asetetut vaatimukset täyttävää tilapäistä henkilökuntaa.

Valvontaviranomaisen tulee lisäksi todeta pykälän 4 kohdan mukaan ennen toiminnan aloittamista, että toimintaan liittyvät olosuhteet muutenkin vastaavat vaatimuksia.

10 §. *Katsastuspalvelujen tarjonta.* Pykälän 1 momentin mukaan toimiluvan saatuaan luvan haltijan on suoritettava toimiluvassa tarkoitettut katsastukset ajoneuvon merkistä, mallista, käyttöönottoajankohdasta ja muista vastaavista seikoista riippumatta. Pykälän 2 momentin mukaan katsastuksista perittävät maksut eivät saa olla riippuvaisia 1 momentissa mainituista seikoista.

Säännöksillä pyritään vahvistamaan 5 §:ssä säädettyä toimiluvan haltijan riippumattomuusvaatimusta. Kenellä tahansa on oltava mahdollisuus käyttää luvan haltijan palveluja ajoneuvon merkistä tai muista 1 momentissa mainituista seikoista riippumatta. Näin halutaan estää esimerkiksi sellaisten merkkitöhtäisten katsastuspalvelujen syntyminen, joiden riippuvuutta saman automerkin muusta liiketoiminnasta on käytännössä vaikea erottaa. Vastaavanlainen palvelun antamisvelvoite sisältyy myös liikennevakuutuslakiin, jonka mukaan vakuutusyhtiön on annettava liikennevakuutus jokaista ajoneuvoa varten, jolle vakuutusta haetaan.

Pykälän 3 momentin mukaan luvan haltijan on järjestettävä toimintansa siten, etteivät muut seikat kuin ajoneuvojen kuntoon ja muuhun määräystenmukaisuuteen liittyvä arviointi voi vaikuttaa katsastuksen tai tarkastuksen lopputulokseen. Toimiluvan haltijan on valvottava henkilöstönsä toimintaa niin, että esimerkiksi lahjoman vastaanottaminen ei ole periaatteessa mahdollista.

11 §. *Esteellisyys.* Pykälässä säädetään, että

katsastuksia suorittavaan henkilöstöön sovelletaan toimiluvan alaisissa tehtävissä, mitä hallintomenettelylain (598/82) 10 ja 11 §:ssä säädetään virkamiehen esteellisyydestä. Näin ollen katsastava henkilö ei saa katsastaa esimerkiksi omaa eikä lähisukulaisensa ajoneuvoa eikä olla tällaisessa tilanteessa läsnä.

12 §. *Oikaisun hakeminen.* Ajoneuvojen katsastuksessa ja ajoneuvojen katsastuksesta annetun asetuksen 41 ja 42 §:n perusteella tehtävässä hyväksymis-, hylkäämis- ja ajokieltopäätöksessä on kysymys julkisen vallan käytöstä. Sitä on luonnehdittava hallintopäätösten tekemiseksi ja siksi hallinto-oikeudellisen muutoksenhakutien järjestäminen on perusteltua. Tämän vuoksi 12 §:ssä säädetään oikaisun hakemista koskevista mahdollisuuksista. Katsastusasiasta tehtyyn päätökseen saa vaatia oikaisua ajoneuvohallinnolta, jollei muualla laissa tai asetuksessa toisin säädetä. Oikaisuvaatimus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Päätökseen on liitettävä oikaisuvaatimusosoitus. Hylkäävä päätös tulee myös perustella. Yksityisen palveluksessa katsastustoimintaa hoidettaisiin lisäksi rikoslain 2 luvun 12 §:n 1 momentin 3 kohdan (792/89) nojalla virkavaastuulla. Ajoneuvohallinnon päätöksestä haetaan muutoksen hausta hallintoasioissa annetun lain mukaisesti muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta.

13 §. *Valvonta.* Pykälän 1 momentin mukaan lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista valvoo ajoneuvohallinto. Pykälän 2 momentin mukaan valvontaviranomaisella ja liikenneministeriöllä on oikeus saada tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvontaa varten tarpeelliset tiedot luvan haltijalta. Käytännössä valvontaviranomainen edellyttäneen toimiluvan haltijoilta jatkuvaa raportointia katsastusten määristä, hylkäysprosentteista ja hylkäysten syistä.

Henkilöstöstä ja johtohenkilöistä vaadittaneen myös tarvittavan usein yksilöintitietoja erityisesti 4 §:ssä mainittujen edellytysten täyttymisen valvomiseksi. Sen sijaan henkilöstöään ja johtohenkilöitään koskevia rikostietoja luvan haltija ei voi hankkia 7 §:n kohdalla mainituista syistä, vaan näiden tietojen hankkimisen hoitaa 16 §:n nojalla valvontaviranomainen. Jos luvan haltija kuitenkin tietää henkilöstönsä kuuluvan tai johtohenkilönsä rikoksesta, myös tästä tulee ilmoittaa valvontaviranomaiselle.

Valvontaviranomaisella samoin kuin liikenneministeriölläkin on oikeus 2 momentin nojalla saada luvan haltijalta selvitys tarpeelliseksi katsomastaan asiasta. Toimiluvan haltijan on myös ilmoitettava omistussuhteissaan tapahtuneista muutoksista ja toiminnasta vastaavien henkilöiden vaihdoksista valvontaviranomaiselle. Tällä edistetään 5 §:n edellytysten täyttymisen valvontaa.

Valvonnan hoitamiseksi käytännössä pykälän 3 momentti antaa valvontaviranomaiselle oikeuden tehdä tarkastuksia katsastustoimipainoissa. Luvan haltijalla on 3 momentin mukaan velvollisuus järjestää olosuhteet sellaisiksi, että tarkastus voidaan tehdä. Pykälän 4 momentti säätää poliisille velvollisuuden antaa tarvittaessa virka-apua valvonnan täytäntöönpanossa.

14 §. *Pakkokeinot.* Pykälän 1 momentti säätää valvontaviranomaiselle oikeuden kieltää tai rajoittaa sellaisen katsastustoiminnassa käytettävän koneen käyttöä, joka ei täytä oleellisia vaatimuksia. Säännös täydentää työsuojelulainsäädännössä työsuojeluviranomaiselle ja työsuojeluvaltuutetulle annettuja oikeuksia.

Pykälän 2 momentti antaa valvontaviranomaiselle oikeuden tehostaa 13 §:n 2 momentin tiedonantovelvollisuutta sekä 1 momentin mukaista kieltoa tai rajoitusta uhkasakolla.

15 §. *Toimiluvan peruuttaminen.* Pykälän 1 momentissa säädetään tilanteet, joissa toimilupa on peruutettava. Peruuttamis päätöksen tekee luvan myöntäjä eli liikenneministeriö. Lupa on peruutettava, jos luvan haltija ei enää täytä toimiluvan saannin yleisiä edellytyksiä, joista säädetään 3 §:ssä, eikä ole asetetussa määräajassa korjannut niissä olevaa puutetta. Määräajan tulee olla sellainen, että luvan haltijalla on kohtuullinen aika korjata puute. Ehdottomia peruuttamisperusteita ovat myös tapaukset, joissa luvan haltija on asetettu konkurssiin tai luvan haltija taikka määräävässä asemassa oleva luvan haltijan edustaja liiketoimintakielttoon. Viimeksi mainittu tulee kysymykseen lähinnä henkilöyhtiöissä sekä sellaisessa osakeyhtiössä, jonka pääomistaja, toimitusjohtaja tai hallituksen jäsen on asetettu liiketoimintakielttoon.

Pykälän 2 momentissa on esitetty tilanteet, joissa toimiluvan peruuttamisen ohella voidaan käyttää lievempiä sanktioita: huomautusta tai kirjallista varoitusta. Toimiluvan myöntäjän on käytettävä jotakin mainituista seuraamuksista, jos katsastuksessa tai tarkastuksessa on hyväk-

sytty liikenteessä käytettäväksi ajoneuvo, joka ilmeisen selvästi ei ole ollut määräysten mukaisessa kunnossa. Hylkäyskunnossa olevan ajoneuvon hyväksyminen katsastuksessa on yleensä uhka liikenneturvallisuudelle. Tapauksen täytyy kuitenkin olla ilmeisen selvä. Katsastuksessa saattaa usein olla rajatapauksia. Tällainen näkemys ero katsastuksen suorittajan ja valvojan välillä ei voi aiheuttaa sanktiota.

Mikäli luvan haltijan ensimmäisellä katsastuskerralla hyväksymien ajoneuvojen prosentuaalinen osuus poikkeaa merkittävästi yleisestä valtakunnallisesta tasosta, voidaan luvan haltijaa rangaista 2 momentissa mainitulla seuraamuksella. Pitkäaikaiset tilastot osoittavat hyvin suurella tilastollisella todennäköisyydellä, mikä on normaali katsastusten hylkäysprosentti. Merkittävä poikkeama tästä aiheuttaa aluksi huomautuksen ja jatkuessaan jopa toimiluvan peruuttamisen. Alueellisia eroja tulee luonnollisesti olemaan. Jokainen tapaus edellyttää perusteellista selvitystä oikeusturvavaatimusten vuoksi. Sanktioita voidaan käyttää myös silloin, jos luvan haltija rikkoo lain 10 §:ssä tarkoitettua tai muuta laissa asetettua vaatimusta, esimerkiksi 11 §:n esteellisyyssäännöstä. Tilanne on sama, jos luvan haltija rikkoo liikenneministeriön päätöksessä tai lupaehdoissa mahdollisesti asetettuja vaatimuksia.

Pykälän 3 momentin mukaan myös ajoneuvohallinto voi tehdä 2 momentin mukaisen päätöksen huomautuksen tai kirjallisen varoituksen antamisesta. Pykälän 4 momentin mukaan toimiluvan peruuttamista koskevaa päätöstä on noudatettava mahdollisesta valituksesta huolimatta. Määräys on tarpeen sen vuoksi, että toimiluvan peruuttamispäätös edellyttää siinä määrin vakavaa rikkomusta, ettei ole perusteltua syytä antaa toiminnan ja mahdollisen rikkomuksen jatkua valitusprosessin ajan.

16 §. *Henkilörekisteritiedot.* Pykälä antaa liikenneministeriölle ja ajoneuvohallinnon yksikölle oikeuden saada rikosrekisteristä ja ajokorttirekisteristä tarpeellisia tietoja toimiluvan myöntämistä ja peruuttamista koskevien asioiden käsittelyä varten. Säännös vastaa luvanvaraisesta henkilöliikenteestä tiellä annetun lain (343/91) 30 §:ää. Luvan myöntäminen ja toiminnan valvonta edellyttävät, että asianomaiset viranomaiset voivat tarvittaessa oma-aloitteisesti tarkistaa vastuunlaisen toimihenkilön ja katsastavan henkilöstön tiedot mainituista re-

kistereistä. Kysymykseen tulevat tilanteet liittyvät lähinnä 4 §:ssä tarkoitettujen asioiden selvittämiseen.

17 §. *Salassapitovelvollisuus.* Toimiluvan haltija ja hänen työntekijänsä on pykälän mukaan salassapitovelvollinen tietoonsa tulleista 4 §:ssä mainittujen henkilöiden pykälässä mainittuja rikoksia koskevista tiedoista. Laki ei myöskään anna toimiluvan haltijalle oikeutta rekisteröidä kyseisenlaisia tietoja. Pykälässä mainittuina sivullisina ei asiayhteydestä johtuen voida pitää liikenneministeriötä ja ajoneuvohallintoa. Pykälässä säädettyä salassapitovelvollisuutta täydentää lisäksi henkilörekisterilain 41 §:n säännös vaihtolovelvollisuudesta henkilötietoja kerättäessä, talletettaessa, käytettäessä ja luovutettaessa.

18 §. *Rangaistussäännökset.* Ilman asianmukaista toimilupaa ajoneuvojen katsastustehtävien harjoittamiseen syyllistynyt tuomitaan pykälän 1 momentin mukaan luvattomasta ajoneuvojen katsastustehtävien harjoittamisesta sakkoon tai vankeuteen enintään kolmeksi kuukaudeksi.

Pykälän 2 momentissa säädetään, että laissa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä säädetyn ilmoituksen tekemiseen tai tietojenantovelvollisuuden laiminlyömiseen taikka 13 §:n 3 momentissa sanotun tarkastuksen tekemisen estämiseen tai haittaamiseen syyllistynyt tuomitaan ajoneuvojen katsastustehtävien toimiluvista annettujen säännösten rikkomisesta sakkoon. Toimiluvan haltijan ilmoitus- ja tietojenantovelvollisuudesta säädetään esimerkiksi 13 §:n 2 momentissa.

Edellä 17 §:ssä säädetyn salassapitovelvollisuuden rikkomisesta tuomitaan 3 momentin mukaan sakkoon tai vankeuteen enintään kolmeksi kuukaudeksi. Rangaistussäännös on toissijainen, joten sitä sovelletaan vain, jollei rikkomuksesta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

Virkamiehen ja julkisyhteisön työntekijän salassapitovelvollisuuden rikkomisesta tuomittava rangaistus säädetään rikoslain 40 luvun 5 §:ssä, johon 3 momentissa viitataan.

19 §. *Tarkempien määräysten antaminen.* Pykälän mukaan tarkempia määräyksiä annettaisiin tarvittaessa liikenneministeriön päätöksellä. Niitä voitaisiin antaa toimiluvan myöntämisen yleisistä edellytyksistä, henkilökunnan pätevyysvaatimuksista, vapaaehtoisista vakuutuksista, katsastuksessa käytettävistä toimitiloista ja tarkastuslaitteista, katsastustoiminnan laatu-

vaatimuksista ja laadunvarmistuksesta, katsastustietojen toimittamisesta ajoneuvorekisteriin sekä yhteistyöstä viranomaisten kanssa.

20 §. *Voimaantulo.* Laki ajoneuvojen katsastustehtävien toimiluvista ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1994. Yleispeustelujen jaksossa 2.2 mainituista syistä toimilupia voidaan kuitenkin myöntää vuonna 1994 toimipaikkojen perustamiseen vain sellaisiin kuntiin, joiden etäisyys lähimmästä Autorekisterikeskuksen vakinaisesta katsastustoimipaikasta on vähintään 30 kilometriä. Etäisyys tarkoittaa matkaa Autorekisterikeskuksen katsastustoimipaikalta sen kunnan rajalle, johon toimilupaa haetaan. Vakinaisella katsastustoimipaikalla ei tarkoiteta niin sanottuja matkapaikkakuntia, joissa Autorekisterikeskuksella ei ole kiinteää toimipaikkaa. Vuoden 1995 alusta kilpailu vapautuisi täysin.

1.2. Laki elinkeinon harjoittamisen oikeudesta

Elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetun lain 3 §:ssä luetellaan ne elinkeinot, joiden harjoittamisesta säädetään erikseen lailla tai asetuksella. Ajoneuvojen katsastukset ja niihin liittyvät tehtävät sekä ajoneuvojen katsastuksiin ja niihin liittyviin tehtäviin kuuluvien tietojen syöttö ajoneuvorekisteriin ehdotetaan ajoneuvojen katsastustehtävien toimiluvista annetun lain säätämisen vuoksi lisättäväksi 17 kohtaan erikseen säädettyjen elinkeinon joukkoon. Samalla nykyisestä 17 kohdasta erotettaisiin ilma-aluksiin liittyvät elinkeinot omaksi 17a kohdaksi.

1.3. Laki Autorekisterikeskuksesta

2 §. *Toimiala ja tehtävät.* Eräät varsinaisen ajoneuvoveron hoitoon liittyvät tehtävät sisältävät viranomaisluonteista harkintaa. Tämän vuoksi ne tulee siirtää ajoneuvohallinnon hoitettaviksi, mistä on ehdotus ajoneuvohallintoa koskevassa lakiehdotuksessa. Siten Autorekisterikeskuksesta annetun lain 2 §:n 1 momenttiin tulee ottaa maininta lain toissijaisuudesta. Ajoneuvohallinnolle siirrettävät veroasiat koskevat yksittäin harkittavia jälkiverotuspäätöksiä sekä lausuntoja verotusasioissa.

Pykälän 2 momentti ehdotetaan poistettavaksi, koska ajoneuvohallinnon yksikkö on tarkoitus irrottaa liikelaitoksesta, jolloin myös

mainitun yksikön hoitamat viranomaistehtävät siirtyvät pois Autorekisterikeskuksesta.

Nykyisin 3 §:n 3 momentissa oleva oikeisuvaatimus ehdotetaan siirrettäväksi 2 §:n 2 momentiksi.

Pykälän 3 momentista poistetaan maininta, jonka mukaan asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tehtävien jakautumisesta liikelaitos- ja viranomaistehtäviin. Maininta on tarpeeton, koska Autorekisterikeskuksessa ei enää olisi viranomaistehtäviä.

3 §. *Toimilupalain soveltaminen.* Nykyisen 3 §:n 1 ja 2 momentti poistettaisiin ja 3 momentti siirrettäisiin uudistettuna 2 §:n 3 momentiksi. Uudessa 3 §:ssä säädettäisiin, mitä ajoneuvojen katsastustehtävien toimiluvista annetun lain säännöksiä sovellettaisiin Autorekisterikeskukseen. Tarkoitus on, että mainitun lain katsastustoiminnan harjoittamisen edellytyksiä, katsastuspalvelujen tarjontaa, esteellisyttä sekä valvontaa ja pakkokeinoja koskevat pykälät sitovat myös Autorekisterikeskusta. Pykälällä asetetaan Autorekisterikeskus lain-säännöllisesti katsastustoiminnan harjoittamisen osalta samaan asemaan kuin tulevat kilpailijat.

5 §. *Hinnoittelu.* Pykälä kumotaan, koska kilpailun alkaminen merkitsee sitä, että myös hinnoilla voidaan kilpailla. Tämän vuoksi Autorekisterikeskus määrittelee itse hintansa liikeloudellisin perustein.

9 §. *Virkojen perustaminen ja lakkauttaminen.* Pykälästä poistetaan maininta ajoneuvohallinnon yksikön päällikön viran perustamisesta ja lakkauttamisesta, koska ajoneuvohallinto irrotetaan Autorekisterikeskuksesta.

1.4. Laki ajoneuvohallinnosta

1 §. *Ajoneuvohallinnon tarkoitus.* Ajoneuvohallinto on liikenneministeriön alainen yksikkö, jonka tehtävänä on edistää liikenneturvallisuutta, vähentää ajoneuvojen aiheuttamia ympäristöhaittoja sekä hoitaa eräitä muita ajoneuvoihin ja ajokortteihin liittyviä viranomaistehtäviä. Nämä luetellaan tarkemmin 2 §:ssä.

Ajoneuvohallinto on tällä hetkellä osa Autorekisterikeskusta. Sen tehtäviin tulee kuulumaan mm. katsastustehtävien kilpailun valvonta, minkä vuoksi se täytyy irrottaa Autorekisterikeskuksesta. Ajoneuvohallinnon rahoitus hoidetaan valtion talousarviossa. Yksikön asema vastaa itsenäistä virastoa, jonka hallinto on

kuitenkin tarkoitus rakentaa mahdollisimman kevyeksi. Yksikön henkilöstömäärä on 31. Hallintopalvelunsa yksikkö hoitaa pääasiassa ostopalveluina.

2 §. *Tehtävät.* Pykälän 1 momentissa luetellaan ajoneuvohallinnon tärkeimmät tehtävät. Ne vastaavat voimassa olevia Autorekisterikeskuksesta annetussa laissa yksikölle säädettyjä tehtäviä. Pykälän 2 momentti koskee yksikön verotustehtäviä, joista uusia ovat varsinaista ajoneuvoveroa koskevat viranomaisluonteiset tehtävät.

Pykälän 3 momentin mukaan ajoneuvohallinnon tulee huolehtia myös muista toimialansa viranomaistehtävistä.

3 §. *Muutoksenhaku.* Pykälän mukaan ajoneuvohallinnon tekemään päätökseen haetaan muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jollei muualla laissa tai asetuksessa toisin säädetä.

4 §. *Maksut.* Ajoneuvohallinnon maksut määräytyisivät maksuperustelain (150/92) mukaan.

5 §. *Tarkemmat säännökset ja määräykset.* Tarkemmat ajoneuvohallintoa koskevat säännökset annetaan asetuksella. Samalla mahdollistetaan määräysten antaminen myös ajoneuvohallinnon työjärjestyksellä, mikäli tästä otetaan valtuutus asetukseen.

6 §. *Voimaantulo.* Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan samanaikaisesti kuin ajoneuvojen katsastustehtävien toimiluvista ehdotettu laki eli 1 päivänä tammikuuta 1994.

7 §. *Siirtymäsäännökset.* Pykälän 1 ja 2 momentti ovat siirtymäsäännöksiä, joilla järjestetään tehtävien siirtyminen aukottomasti nykyiseltä ajoneuvohallinnon yksiköltä tämän lain mukaiselle ajoneuvohallinnolle.

Pykälän 3 ja 4 momentti turvaa henkilöstön aseman siten, että nykyinen henkilöstö siirtyy uuden yksikön palvelukseen nykyisine oikeuksineen ja velvollisuuksineen.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Ajoneuvojen katsastustehtävien toimiluvista

ehdotetun lain 19 §:n nojalla annettavassa liikenneministeriön päätöksessä on tarkoitus määrätä toimiluvan myöntämisen edellytykseksi, että toimiluvan hakijan organisaatioon tulee kuulua katsastustoiminnan teknillisistä kysymyksistä vastaava johtaja. Toiminnasta vastaavilta henkilöiltä edellytettäisiin katsastustehtävien pätevyysvaatimuksina toimintaan soveltuva teknillisen alan peruskoulutusta, perehtyneisyyttä alan säännöksiin ja määräyksiin sekä täydennyskoulutusta sekä toiminnasta vastaavalta henkilöltä lisäksi riittävää käytännön kokemusta. Yleisiin edellytyksiin liittyen määrättäisiin, että henkilökunnan palkkaus ei saa olla sidottu puolueettomuuden vaarantaviin perusteisiin.

Päätöksessä annettaisiin toimitiloista tarkemmat määräykset, samoin toimitiloihin liittyen asianmukaisesta koeajoradasta ja riittävästä sekä muuta liikennettä häiritsemättömästä pysäköintitilasta. Toimitilat eivät saisi myöskään olla toiminnan riippumattomuuden vaarantavassa samanaikaisessa käytössä. Päätöksessä yksilöitäisiin myös katsastustoiminnan välttämättömät katsastuslaitteet.

Päätöksessä määrättäisiin myös toiminnan laadunvarmistuksen tasosta ja laatukäsikirjan tarkemmasta sisällöstä 3 §:n perusteluissa mainitun mukaisesti. Lisäksi päätöksessä mainittaisiin siitä, miten toimiluvan haltijan tulisi toimittaa ajoneuvon katsastusta koskevat tiedot ajoneuvorekisteriin. Vaihtoehtoiset menetelytavat on todettu edellä 2 §:n perusteluissa. Toimiluvan haltijalta, jolla on suuri katsastusmäärä, voitaisiin päätöksen perusteella edellyttää tietojen toimittamista teknisen käyttöyhteyden avulla.

3. Voimaantulo

Esitykseen sisältyvät lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1994.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**ajoneuvojen katsastustehtävien toimiluvista**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Lain tarkoitus ja soveltamisala

Tämän lain tarkoituksena on ajoneuvojen katsastustoiminnan avulla edistää liikenneturvallisuutta ja vähentää ajoneuvojen aiheuttamia ympäristöhaittoja.

Tätä lakia sovelletaan niihin, jotka hakevat toimilupaa ja harjoittavat sen nojalla ajoneuvojen katsastustoimintaa.

Tämän lain 3—5, 10, 11, 13 ja 14 §:ää sovelletaan soveltuvin osin myös Autorekisterikeskukseen.

2 §

Toimiluvan alaiset tehtävät

Seuraaviin ajoneuvohallinnon valvonnassa tapahtuvien tehtävien harjoittamiseen tarvitaan toimilupa:

1) ajoneuvojen katsastukset ja niihin liittyvät tehtävät; sekä

2) edellä mainittuihin tehtäviin liittyvien tietojen syöttö ajoneuvorekisteriin.

Ajoneuvojen tyyppikatsastuksiin ja EY-tyyppihyväksymiisiin ei voida myöntää toimilupaa.

Asetuksella voidaan säätää, että 1 momentin 1 kohdassa mainittujen tehtävien vähäisiä osia voi suorittaa myös muu kuin se, jolle toimilupa on myönnetty.

3 §

Toimiluvan myöntämisen yleiset edellytykset

Toimilupa tulee myöntää hakijalle, joka on luotettava, asiantunteva, vakavarainen ja riippumaton. Hakijan on kyettävä myös varmistamaan toiminnan riittävän korkea laatu ja asiakkaiden yhdenvertainen kohtelu sekä huolehtimaan asianmukaisesta tietosuojasta.

Toimiluvan haltijan on toiminnassaan soveltyvin osin noudatettava kielilain (148/22) säännöksiä. Toimiluvan haltijan on muutoinkin huolehdittava siitä, että suomen- ja ruotsinkielisen väestön tarpeet otetaan toimiluvan haltijan toiminnassa huomioon samanlaisten perusteiden mukaan.

Toimilupaa ei myönnetä, jos hakemuksesta

tai olosuhteista muuten käy ilmi, että hakemukseen liittyvät järjestelyt on tehty toimiluvan edellytyksistä annettujen säännösten kiertämiseksi.

4 §

Hakijan luotettavuuden arviointi

Toimiluvan hakijaa voidaan pitää luotettavana, jos toimiluvan hakijaa, toiminnasta vastaavaa henkilöä, katsastavaan henkilöstöön kuuluvaa tai yhtiömuodossa toimivan hakijan hallituksen tai hallintoneuvoston jäsentä tai varajäsentä, toimitusjohtajaa, vastuunalaista yhtiömiestä taikka muussa näihin rinnastetavassa asemassa olevaa ei ole tuomittu:

1) viiden edellisen vuoden aikana tieliikennelain 75 §:ssä tarkoitettusta rikoksesta tai rikoksesta, josta on seurannut vankeusrangaistus; eikä

2) viimeisen vuoden aikana kolmesti tai useammin sellaisesta liikenne- tai ajoneuvoturvallisuutta koskevien säännösten ja määräysten rikkomisesta, josta on seurannut sakkorangaistus.

5 §

Hakijan riippumattomuuden arviointi

Toimiluvan hakijaa voidaan pitää riippumattomana, jos hakija tai hänen palveluksessaan oleva ei ole kaupallisesti, taloudellisesti tai muuten riippuvuussuhteessa siihen, joka harjoittaa:

1) ajoneuvojen tai niiden osien tai varusteiden valmistusta, maahantuontia, kauppaa, suunnittelua, markkinointia, korjausta tai huoltoa;

2) polttoainekauppaa;

3) liikenne- tai autovakuutustoimintaa;

4) luvanvaraista liikennettä; tai

5) muuta vastaavaa toimintaa.

Toimiluvan hakija ei saa myöskään olla riippuvuussuhteessa 1 momentissa tarkoitettua toimintaa harjoittavien muodostamaan järjestöön.

6 §

Toimiluvan laajuus

Toimilupa myönnetään hakemuksen perusteella ajoneuvojen lajin ja katsastuslajin mukaan seuraavasti rajoitettuna:

1) henkilö-, linja-, paketti- ja kuorma-autoja sekä niiden perävaunuja (M1-M3-, N1-N3- ja O1-O4-luokan ajoneuvoja) koskevat vuosikat-
sastukset, pakokaasutarkastukset ja muut ajoneuvojen kuntoa koskevat tarkastukset; tai

2) kaikkia ajoneuvoja ja katsastuslajeja koskevat katsastukset tyyppikatsastusta ja EY-tyyppihyväksymistä lukuun ottamatta.

7 §

Toimiluvan hakeminen

Toimilupahakemukseen on liitettävä:

1) yhtiömuodossa toimivalta hakijalta kaupparekisteriote ja selvitys omistussuhteista;

2) selvitys siitä, missä toimintaa ryhdytään harjoittamaan;

3) selvitys siitä, miten hakija varmistaa toimintansa riittävän korkean laadun ja asiakkaiden yhdenvertaisen kohtelun;

4) selvitys siitä, miten hakijan on tarkoitus toteuttaa yhteydet tieliikenteen tietojärjestelmään ja miten se tulee huolehtimaan asianmukaisesta tietosuojasta;

5) selvitys siitä, miten toimitilat, laitteet sekä henkilöstö ja muut 4 §:ssä mainitut henkilöt täyttävät hakemuksen mukaisen toiminnan vaatimukset; sekä

6) liikenneministeriön mahdollisesti edellyttämä muu selvitys.

8 §

Toimiluvan myöntäminen

Liikenneministeriö myöntää toimiluvan hakijalle, joka täyttää 3—5 §:ssä mainitut edellytykset ja esittää 7 §:ssä mainitut selvitykset. Toimiluvan myöntämistä koskevassa päätöksessä voidaan asettaa ehtoja, joilla toimilupa myönnetään. Toimilupa myönnetään katsastus-
toimipaikkakohtaisesti.

9 §

Toiminnan aloittaminen

Toimiluvan mukainen katsastustoiminta voidaan aloittaa sen jälkeen, kun valvontaviranomainen on:

1) todennut toimiluvan haltijan toimitilat pysyviksi ja toimintaan soveltuviksi sekä sellaisiksi, joissa katsastukset voidaan suorittaa asianmukaisesti säästä riippumatta;

2) hyväksynyt toimiluvan haltijan katsastuslaitteet hakemuksen mukaiseen toimintaan soveltuviksi;

3) todennut hakijalla olevan riittävän pysyvän henkilökunnan hakemuksen mukaisiin tehtäviin; sekä

4) todennut toimintaan liittyvien olosuhteiden muutenkin vastaavan vaatimuksia.

10 §

Katsastuspalvelujen tarjonta

Toimiluvan haltijan on suoritettava toimiluvassa tarkoitettujen ajoneuvojen katsastukset ajoneuvon merkistä, mallista, käyttöönottoajankohdasta ja muista vastaavista seikoista riippumatta.

Katsastuksista perittävät maksut eivät saa olla riippuvaisia 1 momentissa mainituista seikoista.

Toimiluvan haltijan on järjestettävä toimintansa siten, etteivät muut seikat kuin ajoneuvon kuntoon ja muuhun määräystenmukaisuuteen liittyvä arviointi voi vaikuttaa katsastuksen tai tarkastuksen lopputulokseen.

11 §

Esteellisyys

Katsastuksia suorittavaan henkilöstöön sovelletaan toimiluvan alaisissa tehtävissä, mitä hallintomenettelylain (598/82) 10 ja 11 §:ssä säädetään virkamiehen esteellisyydestä.

12 §

Oikaisun hakeminen

Toimiluvan haltijan katsastusasiassa tekemään päätökseen saa vaatia oikaisua ajoneuvohallinnolta, jollei muualla laissa tai asetuksessa toisin säädetä. Oikaisuvaatimus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaan-
nista. Päätökseen on liitettävä oikaisuvaatimusosoitus.

13 §

Valvonta

Tämän lain ja sen nojalla annettujen sään-

nösten ja määräysten noudattamista valvoo ajoneuvohallinto.

Valvontaviranomaisella ja liikenneministeriöllä on oikeus saada tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvontaa varten tarpeelliset tiedot luvan haltijalta. Toimiluvan haltijan on ilmoitettava omistussuhteissaan tapahtuneista muutoksista ja toiminnasta vastaavien henkilöiden vaihdoksista valvontaviranomaiselle.

Valvontaviranomaisella on oikeus tehdä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvomiseksi tarvittavia tarkastuksia paikoissa, joissa harjoitetaan toimiluvan alaista toimintaa. Luvan haltija on velvollinen järjestämään olosuhteet sellaisiksi, että tarkastus voidaan tehdä.

Poliisi on velvollinen antamaan virka-apua tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvomiseksi ja täytäntöön panemiseksi.

14 §

Pakkokeinot

Jos tarkastuksessa tai muutoin havaitaan, että katsastustoiminnassa käytettävä kone tai laite ei täytä tässä laissa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä ja määräyksissä asetettuja oleellisia vaatimuksia, voi valvontaviranomainen joko kieltää koneen tai laitteen käytön tai rajoittaa sen käyttöä.

Valvontaviranomainen voi asettaa 13 §:n 2 momentissa säädetyn tiedonantovelvollisuuden sekä tämän pykälän 1 momentissa säädettyjen kieltojen ja rajoitusten tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakosta on voimassa, mitä uhkasakkolaisissa (1113/90) säädetään. Sitä, joka rikkoo tämän lain nojalla määrättyä, uhkasakolla tehostettua kieltoa tai velvoitetta, ei voida tuomita rangaistukseen samasta teosta.

15 §

Toimiluvan peruuttaminen

Toimiluvan myöntäjän on peruutettava toimilupa määräajaksi tai kokonaan, jos:

1) toimiluvan haltija ei enää täytä toimiluvan saannin yleisiä edellytyksiä eikä ole asetetussa määräajassa korjannut niissä olevaa puutetta;

2) toimiluvan haltija on asetettu konkurssiin; tai

3) toimiluvan haltija tai määräävässä ase-

massa oleva luvan haltijan edustaja on asetettu liiketoimintakieltoon.

Toimilupa voidaan peruuttaa tai luvan haltijalle voidaan antaa huomautus tai kirjallinen varoitus, jos:

1) katsastuksessa tai tarkastuksessa on hyväksytty liikenteessä käytettäväksi ajoneuvo, joka ei ilmeisen selvästi ole ollut määräysten mukaisessa kunnossa;

2) katsastuksessa tai tarkastuksessa ensimmäisellä kerralla hyväksytyjen ajoneuvojen suhteellinen osuus poikkeaa merkittävästi yleisestä valtakunnallisesta tasosta;

3) toiminnassa on rikottu 10 §:ssä säädettyä puolueettomuus- tai muuta tässä laissa asetettua vaatimusta; tai

4) luvan haltija rikkoo toimiluvulle liikenneministeriön päätöksessä määrättyjä tai lupaan liitetyissä ehtoissa asetettuja vaatimuksia.

Varoituksen tai huomautuksen voi antaa myös ajoneuvohallinto.

Toimiluvan peruuttamista koskevaa päätöstä on noudatettava päätöksestä tehdystä valituksesta huolimatta.

16 §

Henkilörekisteritiedot

Liikenneministeriöllä ja ajoneuvohallinnolla on oikeus saada tarpeellisia tietoja rikosrekisteristä ja ajokorttirekisteristä toimiluvan myöntämistä ja peruuttamista koskevien asioiden käsittelyä varten.

17 §

Salassapitovelvollisuus

Toimiluvan haltija tai hänen työntekijänsä ei saa ilmaista sivulliselle tietoonsa tullutta 4 §:ssä mainitun henkilön sanotussa pykälässä tarkoitettua rikosta koskevaa tietoa.

18 §

Rangaistussäännökset

Joka harjoittaa ajoneuvojen katsastustehtäviä ilman asianmukaista toimilupaa, on tuomitava luvattomasta ajoneuvojen katsastustehtävien harjoittamisesta sakkoon tai vankeuteen enintään kolmeksi kuukaudeksi.

Joka laiminlyö tässä laissa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä säädetyn ilmoituksen tekemisen tai tietojenantovelvollisuuden taikka estää tai haittaa 13 §:n 3 momentissa sanotun

tarkastuksen tekemistä, on tuomittava ajoneuvon katsastustehtävien toimitiluvista annettujen säännösten rikkomisesta sakkoon.

Toimiluvan haltija tai hänen työntekijänsä, joka rikkoo 17 §:ssä säädetyn salassapitovelvollisuuden, on tuomittava, jollei rikkomuksesta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, ajoneuvojen katsastustehtävien toimitiluvista annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden rikkomisesta sakkoon tai vankeuteen enintään kolmeksi kuukaudeksi. Rangaistus virkamiehen ja julkisyhteisön työntekijän salassapitovelvollisuuden rikkomisesta säädetään rikoslain 40 luvun 5 §:ssä.

19 §

Tarkemmat määräykset

Liikenneministeriö voi antaa tarkempia määräyksiä toimiluvan myöntämisen yleisistä edellytyksistä, henkilökunnan pätevyysvaati-

muksista, katsastuksessa käytettävistä toimitiloista ja tarkastuslaitteista, katsastustoiminnan laatuvaatimuksista ja laadunvarmistuksesta, katsastustietojen toimittamisesta ajoneuvorekisteriin sekä yhteistyöstä viranomaisten kanssa.

20 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1994.

Tässä laissa tarkoitettuja toimitiluvia myönnetään vuonna 1994 toimipaikkojen perustamiseen vain sellaisiin kuntiin, joiden etäisyys lähimmästä Autorekisterikeskuksen vakinaisesta katsastustoimipaikasta on vähintään 30 kilometriä.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

2.

Laki

elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan elinkeinon harjoittamisen oikeudesta 27 päivänä syyskuuta 1919 annetun lain 3 §:n 17 kohta, sellaisena kuin se on 11 päivänä joulukuuta 1964 annetussa laissa (597/64), sekä

lisätään 3 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna 11 päivänä joulukuuta 1964 annetulla mainitulla lailla sekä 12 päivänä joulukuuta 1941, 28 päivänä tammikuuta 1944, 8 päivänä heinäkuuta 1961, 12 päivänä elokuuta 1966, 16 päivänä maaliskuuta 1979, 14 päivänä kesäkuuta ja 26 päivänä heinäkuuta 1985, 20 päivänä helmikuuta ja 8 päivänä toukokuuta 1987, 26 päivänä elokuuta 1988, 17 päivänä toukokuuta ja 20 päivänä joulukuuta 1991 sekä 19 päivänä helmikuuta 1993 annetuilla laeilla (858/41, 72/44, 388/61, 442/66, 320/79, 484 ja 653/85, 184 ja 483/87, 774/88, 839 ja 1549/91 sekä 252/93) uusi, 17 a kohta seuraavasti:

3 §

Seuraavien elinkeinosten harjoittamisesta säädetään erikseen lailla tai asetuksella:

17) moottoriajoneuvojen ja muiden omin voimin kulkevien koneiden käyttäminen, ajoneuvojen katsastukset ja niihin liittyvät tehtävät sekä ajoneuvojen katsastuksiin ja niihin liittyviin tehtäviin kuuluvien tietojen syöttö ajoneuvorekisteriin;

17a) ilma-alusten käyttäminen, ilma-alusten,

niiden varusteiden ja varaosien rakentaminen tai valmistaminen ja huolto-, korjaus- tai muutostöiden suorittaminen sekä lentopaikan pito;

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1994.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

3.

Laki**Autorekisterikeskuksesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Autorekisterikeskuksesta 6 päivänä marraskuuta 1992 annetun lain (988/92) 5 § sekä
muutetaan 2, 3 ja 9 §, seuraavasti:

2 §

Toimiala ja tehtävät

Autorekisterikeskus tuottaa liikelaitostehtävänä ajoneuvojen katsastus- ja rekisteröintipalveluja sekä kuljettajantutkintojen vastaanottoihin ja ajokorttien rekisteröintiin liittyviä palveluja. Laitos hoitaa myös moottoriajoneuvoverosta annetussa laissa (722/66) säädettyt varsinaisen ajoneuvoveron maksuunpano-, kanto- ja tilitystehtävät, jollei muualla laissa toisin säädetä, sekä harjoittaa muuta laitoksen toimialaan liittyvää liiketoimintaa.

Autorekisterikeskuksen hallintoasiassa tekemään päätökseen saa vaatia oikaisua ajoneuvohallinnolta, jollei muualla laissa tai asetuksessa toisin säädetä. Oikaisuvaatimus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaanista. Päätökseen on liitettävä oikaisuvaatimusosoitus.

Asetuksella ja valtioneuvoston päätöksellä voidaan Autorekisterikeskukselle antaa myös muita sille soveltuvia tehtäviä.

3 §

Toimilupalain soveltaminen

Autorekisterikeskukseen sovelletaan, mitä ajoneuvojen katsastustehtävien toimituksista annetun lain (/) 3—5 §:ssä säädetään ajoneuvojen katsastustoiminnan harjoittamisen edellytyksistä, 10 §:ssä katsastuspalvelujen tarjonnasta, 11 §:ssä esteellisyydestä sekä 13 §:ssä valvonnasta ja 14 §:ssä pakkokeinoista.

9 §

Virkojen perustaminen ja lakkauttaminen

Toimitusjohtajan viran perustaa ja lakkauttaa valtioneuvosto ja se eritellään valtion talousarviossa. Muut Autorekisterikeskuksen virat perustaa ja lakkauttaa sekä niiden nimet muuttaa Autorekisterikeskus.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1994.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

4.

L a k i

ajoneuvohallinnosta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Ajoneuvohallinnon tarkoitus

Ajoneuvojen liikenneturvallisuuden edistämiseksi ja niiden aiheuttamien ympäristöhaittojen vähentämiseksi sekä eräiden muiden ajoneuvoihin ja ajokortteihin liittyvien viranomaistehtävien hoitamiseksi on liikenneministeriön alainen ajoneuvohallinto.

2 §

Tehtävät

Ajoneuvohallinnon tehtävänä on:

1) pitää tieliikenteen tietojärjestelmää ja sen osana olevia ajoneuvo-, ajokortti-, moottoriajoneuvovero- ja autokiinnitysrekistereitä sekä käsitellä näiden rekistereiden pitämistä koskevat periaatteellisesti merkittävät asiat siten kuin siitä tieliikenteen tietojärjestelmästä annetussa laissa (819/89) erikseen säädetään;

2) käsitellä tyyppikatsastusta ja EY-tyyppi- hyväksymistä koskevat asiat;

3) hoitaa ajoneuvojen katsastustehtävien toimiluvista annetussa laissa (/) sille säädetty tehtävät;

4) hoitaa liikennetarvikkeiden kaupasta, asennuksesta ja korjauksesta annetussa laissa (570/78) sille säädetty ja muut liikenneturvallisuuden parantamiseen liittyvät valvontatehtävät;

5) käsitellä ja ratkaista autokiinnitystä koskevat asiat; sekä

6) käsitellä ja ratkaista sille erikseen säädetty tai määrätyt lupa-, poikkeuslupa-, oikaisuvaatimus- ja valitusasiat sekä huolehtia sille säädettyistä tai määrätyistä valvontatehtävistä.

Ajoneuvohallinnon tehtävänä on lisäksi käsitellä auto- ja moottoripyöräverosta annetussa laissa (482/67) Autorekisterikeskukselle säädetty tehtävät, moottoriajoneuvoverosta annetun lain (722/66) mukaiset varsinaista ajoneuvoveroa koskevat jälkiverotuspäätökset ja lausuntoja koskevat asiat sekä moottoriajoneuvoveron lisäveroasiat sekä ajoneuvohallinnolle tai Autorekisterikeskukselle säädetty tai määrätyt valtionaputehtävät.

Ajoneuvohallinnon tehtävänä on huolehtia

myös niistä muista toimialaansa liittyvistä viranomaistehtävistä, jotka sille erikseen säädetään tai määrätään, sekä suorittaa ne toimeksiannot, jotka liikenneministeriö sille antaa.

3 §

Muutoksenhaku

Ajoneuvohallinnon tekemään päätökseen haetaan muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siinä järjestyksessä kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) säädetään, jollei muualla laissa tai asetuksessa toisin säädetä.

4 §

Maksut

Ajoneuvohallinnon suoritteiden maksullisuudesta ja maksujen suuruudesta on voimassa, mitä valtion maksuperustelaissa (150/92) säädetään.

5 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Tarkemmat säännökset ja määräykset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella ja sen nojalla ajoneuvohallinnon työjärjestyksessä.

6 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1994.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

7 §

Siirtymäsäännökset

Mitä ajoneuvohallinnon tehtäviin kuuluvissa asioissa säädetään tai määrätään Autorekisterikeskuksen ajoneuvohallinnon yksiköstä tai ajoneuvohallinnon yksiköstä, koskee tämän

lain voimaan tultua vastaavasti tämän lain mukaista ajoneuvohallintoa.

Autorekisterikeskuksen ajoneuvohallinnon yksikössä vireillä olevat asiat siirtyvät tämän lain voimaan tullessa ajoneuvohallinnon käsiteltäviksi ja ratkaistaviksi, jollei muualla toisin säädetä.

Autorekisterikeskuksen ajoneuvohallinnon yksikön virat siirtyvät tämän lain mukaisen ajoneuvohallinnon viroiksi. Ajoneuvohallinnon yksikön henkilöstö siirtyy tämän lain mukaisen ajoneuvohallinnon palvelukseen ja säilyttää aikaisempiin palvelussuhteisiinsa liittyvät oikeudet ja velvollisuudet.

Helsingissä 1 päivänä lokakuuta 1993

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Liikenneministeri *Ole Norrback*

2.

Laki**elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan elinkeinon harjoittamisen oikeudesta 27 päivänä syyskuuta 1919 annetun lain 3 §:n 17 kohta, sellaisena kuin se on 11 päivänä joulukuuta 1964 annetussa laissa (597/64), sekä

lisätään 3 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna 11 päivänä joulukuuta 1964 annetulla mainitulla lailla sekä 12 päivänä joulukuuta 1941, 28 päivänä tammikuuta 1944, 8 päivänä heinäkuuta 1961, 12 päivänä elokuuta 1966, 16 päivänä maaliskuuta 1979, 14 päivänä kesäkuuta ja 26 päivänä heinäkuuta 1985, 20 päivänä helmikuuta ja 8 päivänä toukokuuta 1987, 26 päivänä elokuuta 1988, 17 päivänä toukokuuta ja 20 päivänä joulukuuta 1991 sekä 19 päivänä helmikuuta 1993 annetuilla laeilla (858/41, 72/44, 388/61, 442/66, 320/79, 484 ja 653/85, 184 ja 483/87, 774/88, 839 ja 1549/91 sekä 252/93) uusi, 17 a kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

Seuraavien elinkeinojen harjoittamisesta säädetään erikseen lailla tai asetuksella:

17) moottoriajoneuvojen ja muiden omin voimin kulkevien koneiden käyttäminen sekä ilma-alusten käyttäminen, ilma-alusten, niiden varusteiden ja varaosien rakentaminen tai valmistaminen ja huolto-, korjaus- tai muutostöiden suorittaminen, niin myös lentopaikan pito (11.12.1954/597);

17) moottoriajoneuvojen ja muiden omin voimin kulkevien koneiden käyttäminen, ajoneuvojen katsastukset ja niihin liittyvät tehtävät sekä ajoneuvojen katsastuksiin ja niihin liittyviin tehtäviin kuuluvien tietojen syöttö ajoneuvorekisteriin;

17 a) ilma-alusten käyttäminen, ilma-alusten, niiden varusteiden ja varaosien rakentaminen tai valmistaminen ja huolto-, korjaus- tai muutostöiden suorittaminen sekä lentopaikan pito;

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1994.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

3.

Laki

Autorekisterikeskuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan Autorekisterikeskuksesta 6 päivänä marraskuuta 1992 annetun lain (988/92) 5 § sekä muutetaan 2, 3 ja 9 §, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

2 §

Toimiala ja tehtävät

Autorekisterikeskus tuottaa liikelaitostehtävinä ajoneuvojen katsastus- ja rekisteröintipalveluja sekä kuljettajantutkintojen vastaanotto- ja ajokorttien rekisteröintiin liittyviä palveluja. Laitos hoitaa myös moottoriajoneuvoverolaissa (722/66) säädettyt varsinaisen moottoriajoneuvoveron maksuunpano-, kanto- ja tilitystehtävät sekä harjoittaa muuta laitoksen toimialaan liittyvää liiketoimintaa.

Autorekisterikeskuksen viranomaistehtävänä on:

- 1) pitää ajoneuvo-, ajokortti-, moottoriajoneuvovero- ja autokiinnitysrekisteriä;
- 2) ratkaista tyyppikatsastusta ja autokiinnitystä koskevat asiat;
- 3) käsitellä auto- ja moottoripyöräverosta annetussa laissa (482/67) sille säädetty tehtävät ja moottoriajoneuvoveron lisäveroasiat;
- 4) hoitaa liikennetarvikkeiden kaupasta, asennuksesta ja korjauksesta annetussa laissa (570/78) säädetty ja muut liikenneturvallisuuden parantamiseen liittyvät valvontatehtävät;
- 5) edistää liikenneturvallisuutta;
- 6) pyrkii vähentämään ajoneuvoliikenteen aiheuttamia ympäristöhaittoja; sekä
- 7) huolehtia muista toimialaansa liittyvistä viranomaistehtävistä.

Asetuksella ja valtioneuvoston päätöksellä voidaan Autorekisterikeskukselle antaa myös muita sille soveltuvia tehtäviä sekä asetuksella tarkempia säännöksiä tehtävien jakautumisesta liikelaitos- ja viranomaistehtäviin.

3 §

Viranomaistehtävien järjestely

Viranomaistehtävien hoitamista varten on Autorekisterikeskuksessa erillinen ajoneuvohallin-

Ehdotus

2 §

Toimiala ja tehtävät

Autorekisterikeskus tuottaa liikelaitostehtävinä ajoneuvojen katsastus- ja rekisteröintipalveluja sekä kuljettajantutkintojen vastaanottoihin ja ajokorttien rekisteröintiin liittyviä palveluja. Laitos hoitaa myös moottoriajoneuvoverosta annetussa laissa (722/66) säädettyt varsinaisen ajoneuvoveron maksuunpano-, kanto- ja tilitystehtävät, jollei muualla laissa toisin säädetä, sekä harjoittaa muuta laitoksen toimialaan liittyvää liiketoimintaa.

Autorekisterikeskuksen hallintoasiassa tekemään päätökseen saa vaatia oikaisua ajoneuvohallinnolta, jollei muualla laissa tai asetuksessa toisin säädetä. Oikaisuvaatimus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaanntista. Päätökseen on liitettävä oikaisuvaatimusosoitus.

Asetuksella ja valtioneuvoston päätöksellä voidaan Autorekisterikeskukselle antaa myös muita sille soveltuvia tehtäviä.

3 §

Toimilupalain soveltaminen

Autorekisterikeskukseen sovelletaan, mitä ajoneuvojen katsastustehtävien toimiluvista annetun

Voimassa oleva laki

non yksikkö, jonka päällikkö tai hänen määräämänsä poiketen siitä, mitä valtion liikelaitoksista annetussa laissa säädetään liikelaitoksen hallituksen ja toimitusjohtajan toimivallasta, ratkaisee erityisesti laitokselle määrätyt asiat, jotka koskevat:

- 1) lupia, oikaisuvaatimuksia, valituksia ja poikkeuslupia;
- 2) valvonta- ja valtionaputehtäviä;
- 3) rekisterien pitämistä ja jotka ovat periaatteellisesti merkittäviä;
- 4) autokiinnitystä;
- 5) tyyppikatsastusta;
- 6) auto- ja moottoripyöräveroa; sekä
- 7) moottoriajoneuvoveron lisäveroa.

Ajoneuvohallinnon yksikön tekemään päätökseen haetaan muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siinä järjestyksessä kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä.

Autorekisterikeskuksen hallintoasiassa tekemään muuhun kuin 1 momentissa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua ajoneuvohallinnon yksiköltä, jollei muualla laissa tai asetuksessa toisin säädetä. Oikaisuvaatimus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Päätökseen on liitettävä oikaisuvaatimusosoitus. Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen haetaan muutosta siten kuin 2 momentissa säädetään.

5 §

Hinnoittelu

Asetuksella säädetään ne palvelut, joiden hinnoista tai hintojen yleisestä tasosta määrää valtioneuvosto.

Viranomaistehtävästä perittävä maksu määrätään enintään suoritteen tuottamisesta Autorekisterikeskukselle aiheutuvien kustannusten mukaiseksi.

9 §

Virkojen perustaminen ja lakkauttaminen

Toimitusjohtajan ja ajoneuvohallinnon yksikön päällikön viran perustaa ja lakkauttaa

Ehdotus

lain (/) 3—5 §:ssä säädetään ajoneuvojen katsastustoiminnan harjoittamisen edellytyksistä, 10 §:ssä katsastuspalvelujen tarjonnasta, 11 §:ssä esteellisyydestä sekä 13 §:ssä valvonnasta ja 14 §:ssä pakkokeinoista.

(5 § kumotaan)

9 §

Virkojen perustaminen ja lakkauttaminen

Toimitusjohtajan viran perustaa ja lakkauttaa valtioneuvosto ja se eritellään valtion talous-

Voimassa oleva laki

valtioneuvosto ja *ne* eritellään valtion talousarviossa. Muut Autorekisterikeskuksen virat perustaa ja lakkauttaa sekä niiden nimet muuttaa Autorekisterikeskus.

Ehdotus

arviossa. Muut Autorekisterikeskuksen virat perustaa ja lakkauttaa sekä niiden nimet muuttaa Autorekisterikeskus.

*Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 1994.*

*Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen
täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.*
